80 FILLÉR
VASÁRNAP
80 fillér hétköznap (a pályaudvarokon is). Előfizetési ára 1 hóra 5.20 P, ¼ évre 18.— P. Megjelenik hétfő kivételével minden nap

PESTI HIRLAP

VASÁRNAP
1944 NOV. 5.
LXVI. évf. 251 (21462)
Kiadja: Pesti Hirlap r.-t. Előállítja: Légrády Testv. r.-t. nyomdája. Szerk. és fők.: V., Vilmos cs.-út 78. T. 112-295

Szálasi Ferenc Nemzetvezető eskütétele

A Magyar TI jelenti:

Szálasi Ferenc miniszterelnök ma délben a magyar országgyülés két házának együttes ülésén a királyi várpalota fehér márványtermében a Szent Korona előtt nemzetvezetői esküt tett. Az eskütétel alatt a Nemzetvezető mögött Kormányzótanács tagjai: Beregfy Károly honvédelmi miniszter, dr. Csia Sándor országgyülési képviselő és Rajniss Ferenc vallás- és közoktatásügyi miniszter állottak.

Magyarország Nemzetvezetőjének megszólítása

Magyarország Nemzetvezetőjének megszólítása irásban és szóban: „Nemzetvezető!", magánérintkezésben bárki a „Testvér", pártban pártagok a „Pártvezető testvér" megszólítást használhatják. Boritékokon a cimzés: „Nemzetvezető", „Pártvezető", vagy „Szálasi Ferenc testvérnek".

Hivatalos tájékoztatás a nemzetvezetői tisztet megalkotó törvénycikkről

A Magyar Távirati Iroda munkatársa előtt vitéz nagybányai Horthy Miklósnak a kormányzói tisztről lemondása következtében szükséges rendelkezésekről szóló törvénycikk alkotásával kapcsolatban a következő tájékoztatást adták:

1944 október 15-én a magyar nemzetet rendkivüli helyzetbe sodorták, mert olyan végzetes elhatározásra akarták késztetni, amely ellenkezett nemzetünk lelkével, az ősök tisztes hagyományaival, egész történelmünkkel és önérzetes észjárásunkkal. Ebben a rendkivüli helyzetben a nemzet valódi benső elhatározását kifejező tényezők és élükön a nemzet széles népi rétegeit képviselő Nyilaskeresztes Párt-Hungarista Mozgalom, annak vezére Szálasi Ferenc még aznap győzelemre juttatták a nemzet lelkében mélyen gyökerező töretlen élet- és küzdőerőt, a fegyveréhez és csorbitatlan jogaihoz ragaszkodó nemzeti akaratot.

Az október 15-i forradalom

A rendkivüli helyzet és az abból való felemelkedés áldozatokat is követeltek. Ezek az áldozatok csak növelték az október 15-i nacionalista és szocialista forradalom hősi elszántságát. Ez a forradalom mégis nemcsak abban volt elszánt és határozott, hogy érvényre juttassa minden körülmények között a nemzet széles népi rétegeinek őszinte törekvéseit, hanem abban is, hogy még a rendkivüli viszonyok között is méltóan az ősi hagyományokhoz és különösen az ősi, közjogi hagyományok megtörése és sérelme nélkül vigye tovább a nemzet szuverén életét.

Vitéz nagybányai Horthy Miklós október 16-án kelt és Lakatos miniszterelnök által ellenjegyzett kéziratában, amelyet a magyar országgyülés két Házának elnökeihez intézett, kinyilvánitotta, hogy a nemzet belső egysége és összefogása érdekében kormányzói tisztéről és a kormányzói hatalommai kapcsolatos minden törvényes jogáról lemond és egyidejüleg Szálasi Ferencet megbizza a nemzeti összefogás kormányának megalakitásával. Az ugyanakkor kapott felhatalmazás és a lemondás folytán Szálasi Ferenc a miniszterelnöki teendők ellátása mellett átvette a kormányzói jogkör ideiglenes gyakorlását is.

Szálasi Ferenc javaslata

Az 1937: XIX. t.-c. 3. §-a rendelkezéseinek megfelelően az országgyülés két Házának elnökei egybehivták az országtanácsot. Az országtanács első ülésén az összes tagok jelenlétében és egyhangu hozzájárulásával Szálasi Ferenc, mint m. kir. miniszterelnök, a törvényben megszabott miniszterelnöki esküt letette. Szálasi Ferenc javaslatot tett az országtanács előtt arra vonatkozóan, hogy az államfői kérdést az adott körülmények között csak ideiglenesen rendezzék. Szálasi Ferenc az országtanács előtt kifejtette, hogy mindaddig, amig az ország területén háboru dul és a magyar népet ez a küzdelem akadályozza abban, hogy minden zavaró körülmény nélkül és teljes egészében döntsön a legfelsőbb vezetés kérdésében, az államfői kérdés végleges rendezését el kell halasztani. A országtanács Szálasi Ferenc javaslatának megfelelően átirt az országgyülés mindkét házához. Az országtanács következő ülésén ugyancsak az országtanács összes tagjai jelenlétében a kormány valamennyi tagja szintén esküt tett.

Mindkét magas közjogi esemény alkalmával megjelent az országtanács ülésén Serédi Jusztinián, Magyarország biboros-hercegprimása is.

A törvényjavaslat

Szőllősi Jenő miniszterelnökhelyettes és dr. Budinszky László igazságügyminiszter Szálasi Ferencnek az országtanácsban elhangzott és elfogadott előterjesztése szellemében törvényjavaslatot nyujtott be az országgyüléshez vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzói tisztről való lemondása következtében szükségessé vált rendelkezésekről. A törvényjavaslat tárgyalására a rendkivüli sürgesség kimondását kérték, amihez úgy a képviselőház, mint a felsőház hozzájárult.

A képviselőház november 3-án délelőtt tartott ülésén egyhangulag elfogadta vitéz nagybányai Horthy Miklósnak a kormányzói tisztről való lemondása következtében szükséges intézkedésekről előterjesztett törvényjavaslatot. Egyhangulag tette magáévá még a délután folyamán a felsőház is a törvényjavaslatot. A törvényjavaslat értelmében kihirdetési záradékkal a törvénycikket — államfő nem lévén — miként a kormányzóválasztásról szóló 1920. évi I. törvénycikket, a nemzeti szuverenitás kizárólagos letéteményesének: az országgyülés két házának elnökei látták el.

A Nemzetvezetőt a kormányzó összes jogai megilletik

A törvény Szálasi Ferencet Magyarország nemzetvezetőjévé nyilvánitja és jóváhagyólag tudomásul veszi, hogy vitéz nagybányai Horthy Miklósnak a kormányzói tisztről történt lemondása óta Szálasi Ferenc miniszterelnök ideiglenesen a kormányzói jogkört, benne a legfőbb hadur jogkörét is gyakorolta. Jóváhagyólag tudomásul vette mindazokat — egyébként a törvényhozás vagy a kormányzó jogkörébe tartozó — rendelkezéseket és intézkedéseket, amelyeket a kormányzói jogkört ideiglenesen gyakorló Szálasi Ferenc az általa megalakitott minisztérium és az egyes miniszterek október 16-ától a most megalkotott törvény hatálybalépéséig tettek. A törvény megállapitotta továbbá azt, hogy a nemzetvezetőt a kormányzói jogkörben foglalt összes jogok megilletik, sőt ezenkivül jogában áll a miniszterelnöki tennivalókat is ellátni, ha miniszterelnököt nem nevez ki. Amennyiben a nemzetvezető a miniszterelnöki teendőket is ellátja, abban az esetben a törvény szerint miniszterelnökhelyettest nevez ki. A miniszterelnökhelyettes látja el miniszteri ellenjegyzéssel a nemzetvezetőnek azokat a rendelkezéseit és intézkedéseit, amelyeknek ellenjegyzése egyébként a miniszterelnök hatáskörébe tartozik. Kimondja a törvény, hogy a Nemzetvezető személye sérthetetlen és ugyanolyan büntetőjogi védelemben részesül, mint részesült a kormányzó.

Szálasi Ferenc az államvezetésnek ezt a totalis jogkörét csupán a felelősség teljességével kivánta elvállalni. Ennek a kivánságnak megfelelően a törvény megállapitotta, miképpen vonható alkotmányjogi felelősségre a nemzetvezető, a nemzeti szuverénitás kizárólagos letéteményese: az országgyülés által.

Az eljárás meginditásához a képviselőház legalább 100 tagja által aláirt inditvány és a képviselőház legalább kétharmadrészének szavazatával meghozott határozat szükséges. A biráskodást pedig az 1848. évi III. t.-c. értelmében alakitott különleges alkotmányjogi biróság gyakorolja.

Az eskü

A törvény rendelkezése szerint a nemzetvezető az országgyülés szine előtt, a két Ház együttes ülésén tesz esküt. A nemzetvezető esküjét a törvény a következőkben határozza meg:

„Én, Szálasi Ferenc nemzetvezető esküszöm az élő Istenre, hogy Magyarországhoz hű leszek, törvényeit, régi, jó és helybenhagyott szokásait megtartom és másokkal megtartatom, függetlenségét és területét megvédem, nemzetvezetői tisztemet az alkotmány értelmében az országgyüléssel egyetértésben a felelős minisztérium által gyakorlom és mindent megteszek, amit az ország javára és dicsőségére igazságosan megtehetek. Isten engem úgy segéljen!"

Az országgyülés mindkét háza ezeket a rendelkezéseket nagy lelkesedéssel és egyhangulag törvényerőre emelte és mint az 1944. évi X. törvénycikket a magyar törvények közé iktatta.

Az országgyülés két tagja a magyar jogfolytonosságról

Vitéz nagybányai Horthy Miklósnak a kormányzói tisztről történt lemondása következtében szükséges rendelkezésekről benyujtott törvényjavaslat elfogadása alkalmából dr. Nagy László országgyülési képviselő, a törvényjavaslat képviselőházi előadója és dr. Krüger Aladár felsőházi tag, a törvényjavaslat felsőházi előadója, a következőket jelentették ki a MTI munkatársa előtt a jogfolytonosságról:

Dr. Nagy László képviselő nyilatkozata

— A képviselőházban elmondott előadói beszédemből kitünik, — mondotta dr. Nagy László —, hogy a nemzetvezető államfői jogkörrel való felruházása a jogfolytonosság jegyében történt, még pedig mind formai, mind érdemi jogfolytonosság utján. Feltétlenül áll a formai jogfolytonosság azzal, hogy az országgyülés Szálasi Ferencet nemzetvezetővé nyilvánitotta; az érdemi jogfolytonosság pedig azon alapszik, hogy a kormányzó lemondása tényével az 1937 : XIX. t. c. 3. szakaszában szervezett országtanács foglalkozott és Szálasi Ferenc javaslatának megfelelően az országtanács átirt az országgyülésnek, hogy a jelen pillanatban ne kormányzót válasszon az országgyülés, de az államfői hatalmat ideiglenes formában rendezze. Az országgyülés az országtanácsnak ezt a javaslatát egyhangu határozattal magáévá tette s ennek volt szerves folyománya a magyar királyi kormánynak az államfői hatalom ideiglenes rendezését célzó törvényjavaslata. Az országgyülés mindkét háza a kormányzó lemondását törvénybe iktatta, Szálasi Ferencet nemzetvezetővé nyilvánitotta, biztositotta részére a teljes kormányzói jogkört és ezzel megvalósitotta a tökéletes érdemi jogfolytonosságot.

Krüger Aladár felsőházi tag nyilatkozata

Dr. Krüger Aladár a következőket mondotta:

— A magyar alkotmány történelmi alkotmány, nem pedig papirosalkotmány. A történelmi alkotmánynak az a lényege, hogy a nemzet élő jogi lelkiismerete fejleszti ki, míg a papirosalkotmányok a pillanatnyi szükségleteknek megfelelő ötletekből származnak. Ezért a történelmi alkotmány lényege a jogfolytonosság, ami nem türi a megszakitást. A papirosalkotmánynál a jogfolytonosság megtörése nem jelent semmit, az egyik alkotmányt félreteszik és életbeléptetik a másikat.

— A történelmi alkotmány éppen azért, mert állandó történelmi fejlődés eredménye, az illető nemzetnek valóságos vérévé válik; a történelmi alkotmánnyal biró nemzetnél a jogfolytonosság megszakitása olyan megrázkódtatást jelent, amely a nemzet egész lelkületét megzavarja. A papirosalkotmányokhoz hozzászokott népeknél a jog fejlődésében beállott törés nem jelent semmit, az egyik papirosalkotmányt levetik ma és holnap felveszik a másikat. Igy van olyan ország, amely többször is változtatja alkotmányát, tegnapelőtt királyság volt, tegnap köztársaság, ma a császárságért lelkesedik, holnap megint a királyt üdvözli és holnapután uj köztársasági elnököt választ.

— Mindegyik alkotmányba könnyen beleilleszkedik, mert egyformán távol állanak azok a nemzet lelkétől és nem volt idejük a nemzet vérévé válni.

— A magyar alkotmány ezeréves történelmi fejlődés eredménye és hiszem, hogy még további ezredévek folyamatos fejlődése áll előtte. Próbálták ezt az alkotmányt félretenni és papirostákolmányokkal pótolni: például az 1860. évi októberi diploma, az 1861. évi februári pátens vagy a nem is olyan régen történt ugynevezett népköztársasági kisérletezés. Egyiket sem vette be a magyar gyomor. Mihelyt lehetett, igyekeztünk szabadulni tőlük.

— Az országgyülés két háza által elfogadott törvényjavaslat a jogfolytonosság elvi alapján áll. Kiindul Horthy Miklós kormányzónak most már alkotmányosan becikkelyezett lemondásából, a kormányzói tisztről és gondoskodik az államfői jogkörhöz tartozó jogok további alkotmányos törvényes gyakorlásáról. A volt kormányzó ur lemondása és a nemzetvezetőnek az államfői jogkörrel való felruházása közti időben történtek intézkedések és rendelkezések, amelyeket alkotmányszerüleg utólag rendezni kellett, mert rendezés nélkül a jogfolytonosságban törés állott volna be. Midőn az elfogadott törvényjavaslat ezeket az intézkedéseket a 2. §. második bekezdésében jóváhagyja, akkor ezt a jogfolytonosságot fenyegető ürt szabályszerüen áthidalja és a jogfolytonosságot következetesen fenntartja, megóvja.

— Igy illesztik bele a magyar alkotmányba a nemzetvezető államfői hivatását, ami nem érinti alkotmányunknak azt az alapelvét, hogy Magyarország alkotmányos királyság, csak az államfői jogokat gyakorolja ezentul a nemzetvezető éppen ugy, mint ahogy gyakorolta eddig a kormányzó. Ekként a törvény szervesen illeszkedik bele, alkotmányunk szellemébe, éppen ezért a jogfolytonosság fenntartása annak lényege és legfőbb érdeme.

Német hősi halott katonák magyar kitüntetése

A hatalom átvétel alkalmával hősi halált halt Werner Jurke, Rudolf Hutter, Franz Ebner, Ferdinand Kopp, Hubert Lenes, Heinrich Unterkopfler német katonáknak a Nemzetvezető október 28-án kelt legfelsőbb elhatározásával a magyar Szentkorona Rend aranykeresztjét adományozta.

Báró Kemény Gábor m. kir. külügyminiszter személyesen nyujtotta át a kitüntetéseket Vesenmayer Edmund, a Nagynémet Birodalom követének és meghatalmazott miniszterének.

Az elesett német hősök családjáról a magyar állam gondoskodik.

A képviselőház ülése

A képviselőház szombat délelőtt fél 11 órakor rövid, formális ülést tartott. **Tasnádi Nagy András** elnök közölte, hogy *Ronkay Ferenc* mentelmi jogának megsértését jelentette be. Bemutatta a felsőház elnökének átiratát arról, hogy a felsőház vitéz nagybányai Horthy Miklósnak a kormányzói tisztről lemondása következtében szükséges intézkedésekről szóló törvényjavaslatot a képviselőház szövegezésében elfogadta. A Ház a bejelentést tudomásul vette. Az elnök igy folytatta:

— Ezzel kapcsolatban bejelentem hogy az ilyen módon létrejött törvényt a felsőház elnökével együtt a törvénynek megfelelő kihirdetési záradékkal elláttam és annak az országos törvénytárban leendő közzététele céljából a miniszterelnök urat megkeresem.

Jelentette végül az elnök, hogy a Nemzetvezető ur eskütétele céljából az országgyülés két házát a felsőház korelnökével egyetértően a királyi vár márványtermében szombat déli egy órára együttes ülésre összehivta.

A legközelebbi ülésen, hétfőn dél előtt tiz órakor, a további teendőkről határoz a Ház.

A Nemzeti Szövetség propaganda szakosztályának ülése

A Nemzeti Szövetség nemzetvédelmi és propaganda szakosztálya szombaton 11 órakor a képviselőház 1. számu bizottsági termében vitéz Jaross Andor vezetése mellett értekezlet tartott. Az értekezleten megjelent Kassai Ferenc nemzetvédelmi propagandaminiszter, vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály sajtókormánybiztos, valamint a honvédvezérkar megbizottja.

Az értekezlet részletesen foglalkozott a Nemzeti Szövetség országgyülési képviselői által vállalt propagandatevékenységgel, valamint egyes aktuális kérdésekkel.

A fölvetett kérdésekre vonatkozólag Kassai Ferenc nemzetvédelmi propagandaminiszter adott tájékoztatást.

Berlini lapok Szálasi nemzetvezetővé választásáról

Berlin, nov. 4. (MTI) **„Szálasi a nemzet vezére" cimmel a németbiro[illegible] főváros valamennyi lapja a „Völkischer Beobachter"-rel az élen, [illegible] helyen számol be a magyar képviselőház üléséről, részletesen ismerteti Szőllősi miniszterelnökhelyettes előterjesztett törvényjavaslatot a kormányzói jogkör ideiglenes gyakorlásáról.**

A „Völkischer Beobachter" ugyanebben a számában „Magyarország totális harcbavetése" cim alatt terjedelmesen ismerteti az uj magyar kormánynak az ország teljes hadi és gazdasági harcbavetésére vonatkozó kidolgozott programmját, amely részletosan meghatározza minden egyes minisztérium feladatait.

Német lapok a magyar képviselőház november 2-iki üléséről

Bécs, nov. 4. (MTI) A „Neueste Nachrichten" és a „Völkischer Beobachter" „Szálasi a nemzet vezére" cimmel hozzák a magyar képviselőház november 2-iki ülésről szóló félhivatalos közlemény közlemény ismerteti az országgyülés döntésére vonatkozólag tett [illegible] bejelentést, mely szerint az országtanács október 27-iki ülésében [illegible] döntést hozta, hogy nem hivja [illegible] az országgyülés két házának [illegible]zóválasztó együttes ülését, [illegible] az ország egyrésze hadmüveletté vált. A kormányzóválasztás [illegible]sőbbi időre halasztották és en[illegible] történtéig a törvényhozás ál[illegible]sitendő átmeneti megoldás[illegible] döntöttek. A továbbiakban [illegible]mény ismerteti a Szőllősi Jen[illegible]terelnökhelyettes által a ké[illegible] elé terjesztett törvényjavas[illegible]

A Nemzetvezető kitünteti az október 15-i államfordulat résztvevőit. — Alsó képek, baloldalt: Szálasi Ferenc Nemzetvezető a kulturális élet vezetőinek értekezletén. — Jobboldalt: a kulturális értekezlet hallgatóságának egyik csoportja.

Szöllősi Jenő miniszterelnökhelyettes, Vajna Gábor belügyminiszter és Kassai Ferenc propagandaminiszter tanácskoznak. — Alsó kép: Szász Lajos, Vajna Gábor, Hellebronth Vilmos, Jurcsek Béla és Beregfy Károly miniszterek első megbeszélése.